REZOLUCIJA ([1])

o učinku nezakonite trgovine fitosanitarnim proizvodima, sjemenjem i drugim poljoprivrednim sirovinama na gospodarstvo zemalja AKP-a

(2018/C 415/02)

Zajednička parlamentarna skupština AKP-a i EU-a,

— koja se sastala u Bruxellesu (Belgija) od 18. do 20. lipnja 2018.,

— uzimajući u obzir članak 18. stavak 1. svojeg Poslovnika,

— uzimajući u obzir Sporazum o partnerstvu između članica Skupine afričkih, karipskih i pacifičkih država, s jedne strane, i Europske zajednice i njezinih država članica, s druge strane, potpisan u Cotonouu 23. lipnja 2000. („Sporazum iz Cotonoua") ([2]), kako je izmijenjen 2005. i 2010. ([3]),

— uzimajući u obzir Sastanak na vrhu Ujedinjenih naroda o održivom razvoju i njegov zaključni dokument koji je Opća skupština UN-a donijela 25. rujna 2015. pod nazivom „Promijeniti svijet: program održivog razvoja do 2030.", a posebice 2. cilj ciljeva održivog razvoja koji su u njemu utvrđeni, odnosno iskorjenjivanje gladi, osiguranje sigurnosti hrane i poboljšane ishrane te promicanje održive poljoprivrede ([4]),

— uzimajući u obzir izvješće A/HRC/16/49 posebnog izvjestitelja UN-a o pravu na hranu od 8. ožujka 2011. pod nazivom „Agroekologija i pravo na hranu",

— uzimajući u obzir Rezoluciju Zajedničke parlamentarne skupštine AKP-a i EU-a od 21. prosinca 2016. o izazovima za obiteljska poljoprivredna gospodarstva i poljoprivrednu proizvodnju malih poljoprivrednih gospodarstava u zemljama AKP-a,

— uzimajući u obzir Rezoluciju Europskog parlamenta od 15. veljače 2017. o pesticidima niskog rizika biološkog podrijetla ([5]),

— uzimajući u obzir stavak 56. Zajedničke izjave Vijeća i predstavnika vlada država članica koji su se sastali u okviru Vijeća, Europskog parlamenta i Komisije o novom Europskom konsenzusu o razvoju pod nazivom „Naš svijet, naše dostojanstvo, naša budućnost" od 30. lipnja 2017. ([6]),

— uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o zaštitnim mjerama protiv organizama štetnih za bilje ([7]),

— uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 91/414/EEZ od 15. srpnja 1991. o stavljanju sredstava za zaštitu bilja na tržište ([8]) i Direktivu 98/8/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 1998. o stavljanju biocidnih pripravaka na tržište ([9]),

— uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja ([10]),

— uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 528/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012. o stavljanju na raspolaganje na tržištu i uporabi biocidnih proizvoda ([11]),

— uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) i o osnivanju Europske agencije za kemikalije ([12]),

---

([1]) Koju je usvojila Zajednička parlamentarna skupština AKP-a i EU-a 20. lipnja 2018. u Bruxellesu (Belgija).
([2]) SL L 317, 15.12.2000., str. 3.
([3]) SL L 287, 4.11.2010., str. 3.
([4]) Rezolucija Opće skupštine UN-a A/RES/70/1.
([5]) Usvojeni tekstovi, P8_TA(2017)0042.
([6]) SL C 210, 30.6.2017., str. 1.
([7]) SL L 317, 23.11.2016., str. 4.
([8]) SL L 230, 19.8.1991., str. 1.
([9]) SL L 123, 24.4.1998., str. 1.
([10]) SL L 309, 24.11.2009., str. 1.
([11]) SL L 167, 27.6.2012., str. 1.
([12]) http://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/PDF/?uri=CELEX:02006R1907-20140410&from=en

— uzimajući u obzir odluke ([13]), rezolucije i deklaracije donesene na 106. sjednici Vijeća ministara AKP-a održanoj 5. i 6. prosinca 2017.,

— uzimajući u obzir Okvirnu konvenciju Ujedinjenih naroda o promjeni klime, Rezoluciju Opće skupštine Ujedinjenih naroda br. 70/1 od 25. rujna 2015. i zaključni dokument sastanka na vrhu o održivom razvoju pod nazivom „Promijeniti svijet: program održivog razvoja do 2030.", a posebno 2. cilj održivog razvoja,

— uzimajući u obzir Međunarodnu konvenciju o zaštiti bilja (IPPC) Organizacije za hranu i poljoprivredu (FAO) UN-a donesenu 1952. radi sprečavanja unošenja i širenja organizama štetnih za bilje ([14]),

— uzimajući u obzir konvencije Međunarodne organizacije rada (MOR) o sigurnosti i zdravlju u poljoprivredi, osobito Konvenciju br. 170 o sigurnosti pri korištenju kemikalija na radnom mjestu ([15]) i Konvenciju br. 184 o sigurnosti i zdravlju u poljoprivredi ([16]),

— uzimajući u obzir izvješće A/HRC/34/48 posebnog izvjestitelja UN-a o pravu na hranu od 24. siječnja 2017. ([17]),

— uzimajući u obzir Međunarodni kodeks ponašanja pri upravljanju pesticidima Organizacije za prehranu i poljoprivredu (FAO) UN-a i Svjetske zdravstvene organizacije. Smjernice o vrlo opasnim pesticidima (Rim, ožujak 2016.),

— uzimajući u obzir Sporazum o primjeni sanitarnih i fitosanitarnih mjera (SPS) Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) iz 1995. ([18]) i Međunarodni kodeks ponašanja pri upravljanju fitosanitarnim proizvodima, pesticidima, sjemenjem i drugim sirovinama (PPPSI),

— uzimajući u obzir izjavu s 9. Ministarske konferencije WTO-a o držanju robnih zaliha u svrhu osiguranja hrane održane od 3. do 6. prosinca 2013. na Baliju ([19]),

— uzimajući u obzir izvješće Međunarodne procjene poljoprivrednog znanja, znanosti i tehnologije za razvoj (IAASTD) iz 2009. pod nazivom „Poljoprivreda na raskrižju" ([20]),

— uzimajući u obzir Mrežu za suzbijanje nezakonite trgovine pesticidima Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD),

— uzimajući u obzir izvješće Odbora za gospodarski razvoj, financije i trgovinu (AKP-EU/xxxxxx),

A. budući da poljoprivreda ima ključnu ulogu u održivom razvoju, smanjenju siromaštva i iskorjenjivanju gladi u zemljama AKP-a;

B. budući da preporuke posebnog izvjestitelja UN-a za pravo na hranu iznesene u njegovu izvješću „Agroekologija i pravo na hranu" iz 2011. pokazuju da se agroekologijom u roku od 10 godina može udvostručiti proizvodnja hrane u cijelim regijama te istodobno ublažiti klimatske promjene i gubitak biološke raznolikosti i smanjiti siromaštvo u ruralnim područjima;

C. budući da razvoj intenzivne poljoprivrede ovisi o znanstvenim istraživanjima, koja su većim dijelom pod kontrolom poljoprivredno-kemijskih i farmaceutskih industrija, i o uporabi kemijskih tvari, kao što su fitosanitarni proizvodi ili pesticidi, sjemenje i druge poljoprivredne sirovine;

D. budući da je međunarodna zajednica uvela brojne zakonodavne instrumente kojima je uspostavljen međunarodni konsenzus o PPPSI-ju koji je nužan za trgovinu, sigurnost hrane i zdravlje ljudi; budući da je, međutim, primjena nezakonitih proizvoda u hrani, odnosno nezakonitih pesticida, u porastu u cijelom svijetu i da obuhvaća visokosofisticirane kriminalne mreže i organizirani kriminal;

([13]) Odluka br. 12/CVI/18 o necarinskim preprekama
([14]) https://www.ippc.int/en/history-of-the-ippc/
([15]) http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C170
([16]) http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C184
([17]) http://www.cms.int/sites/default/files/document/UN-Human%20Rights%20Council_AHRC3448_Adversive%20effects%20of%20pesticides.pdf
([18]) https://www.wto.org/english/tratop_e/sps_e/spsagr_e.htm
([19]) https://www.wto.org/english/thewto_e/minist_e/mc9_e/desci38_e.htm
([20]) http://www.fao.org/fileadmin/templates/est/Investment/Agriculture_at_a_Crossroads_Global_Report_IAASTD.pdf

E. budući da FAO i WHO procjenjuju da više od 30 % pesticida prodanih svake godine u zemljama u razvoju ne ispunjava međunarodne standarde, pri čemu su takvi pesticidi često neispravno označeni ili neidentificirani;

F. budući da na tržištu postoji širok raspon nezakonitih proizvoda, uključujući tvari koje lokalne vlasti nisu odobrile i krivotvorene ili patvorene proizvode ili proizvode kojima je istekao rok trajanja, s krivotvorenom ambalažom ili naljepnicama;

G. budući da nekontrolirana uporaba PPPSI-ja štetno utječe na okoliš, zdravlje ljudi i gospodarstvo dotičnih zemalja;

H. budući da se najočitiji rizici tiču zdravlja ljudi, osobito bolesti uha, grla i nosa i bolesti koje utječu na kožu, pluća i probavni sustav te rak, pri čemu su glavne žrtve mladi i žene, od kojih najveći broj dolazi iz sektora proizvodnje hrane u kojemu se upotrebljava PPPSI;

I. budući da izvješće posebnog izvjestitelja UN-a o pravu na hranu pokazuje da PPPSI svake godine prouzročuje smrt otprilike 200 000 ljudi kao posljedica akutnog trovanja, pri čemu se 99 % slučajeva javlja u zemljama u razvoju;

J. budući da se uporabom pesticida koji ne zadovoljavaju međunarodne standarde ujedno narušava povjerenje u poljoprivredne proizvode te stoga i potencijal za daljnji razvoj izvoza;

K. budući da zakonita agrokemijska sredstva, uključujući pesticide, predstavljaju sigurnosne izazove i opasnosti za zdravlje tijekom svojih proizvodnih ciklusa, pri čemu se najozbiljnije potencijalno negativne posljedice javljaju tijekom faza čuvanja, prijevoza i distribucije te uporabe i odlaganja; budući da se vlade zemalja AKP-a suočavaju s velikim ograničenjima u razvoju djelotvornog regulatornog okvira za PPPSI, kao što su manjak podataka, nedostatni proračuni i ljudski resursi te neodgovarajuća provedba zakona, što pogoduje porastu trgovine PPPSI-jem u velikim razmjerima;

L. budući da se nezakonitom trgovinom smanjuju mogući porezni prihodi, narušava kontrola novčanih tokova i oslabljuje povjerenje u javne institucije te da se stoga njome pridonosi neoptimalnom pristupu stranom kapitalu, premijama za ulaganja u domaći kapital koje podrazumijevaju veći rizik i sporijem gospodarskom razvoju;

M. budući da većina zemalja AKP-a nema zakonodavstvo o PPPSI-ju, a one koje ga imaju, nisu uspostavile odgovarajuća i stroga pravila za odvraćanje od trgovine takvim proizvodima;

N. budući da mnogi korisnici PPPSI-ja nisu osposobljeni na odgovarajući način ili ne posjeduju potrebnu razinu obrazovanja da bi razumjeli tehnička obilježja tih proizvoda te da stoga nisu svjesni njihovih štetnih učinaka na zdravlje, gospodarstvo i okoliš;

O. budući da je uzrok širenja takvih nezakonitih proizvoda na tržištima AKP-a globalna liberalizacija poljoprivrednih tržišta, niska cijena nezakonitih proizvoda PPPSI, nedostatak osposobljavanja i znanja korisnika te neodgovarajuće zakonodavstvo i nadzor zemalja AKP-a;

1. zauzima stajalište da je ključno izraditi jasnu strategiju o suzbijanju nezakonite trgovine PPPSI-jem i promicati sigurnost hrane podupiranjem tehnoloških rješenja kojima se omogućuje razvoj lokalnog sjemenja koje je prikladno za određeno klimatsko i zemljopisno područje te proizvodnjom organskih proizvoda PPPSI; dodaje da bi se ta strategija trebala temeljiti na potpori za agroekologiju i obiteljska poljoprivredna gospodarstva u okviru kojih se poštuje okoliš i pomaže u razvoju socijalnog gospodarstva temeljenog na solidarnosti;

2. potiče EU i države članice da operativno ispune obvezu preuzetu u okviru Europskog konsenzusa o razvoju u pogledu podupiranja agroekologije, uključujući s pomoću okvira za ulaganje u poljoprivredu u sklopu Europskog plana ulaganja i Europskog fonda za održivi razvoj i razmatranjem te obveze u sljedećem višegodišnjem financijskom okviru kako bi se prenio duh Programa održivog razvoja do 2030. i Pariškog sporazuma o klimi;

3. navodi da bi zemlje AKP-a, kako bi iskoristile mogućnosti koje pruža PPPSI u pogledu razvoja poljoprivrede, trebale učiniti sljedeće:

(a) upoznati se s međunarodnim i nacionalnim regulatornim okvirima kojima se uređuje pitanje PPPSI-ja;

(b) riješiti brojne strukturne izazove koji ometaju pravno i djelotvorno promicanje tih proizvoda;

(c) utvrditi rizike povezane s PPPSI-jem radi sprečavanja, upravljanja učinkom i u konačnici suzbijanja nezakonite trgovine PPPSI-jem u svojim ekonomijama;

(d) zabraniti fumigaciju i utvrditi stroga pravila za zaštitu vode i biološke raznolikosti;

(e) utvrditi stroga pravila za zaštitu zdravlja radnika izloženih PPPSI-ju, pritom pridajući posebnu pozornost ženama, i to s ciljem osiguravanja osposobljavanja medicinskog osoblja u pogledu učinaka PPPSI-ja na zdravlje;

4. poziva na promicanje uporabe organskih gnojiva i usvajanje poljoprivrednih praksi u okviru kojih se upotrebljavaju razumne količine proizvoda PPPSI; istodobno poziva zemlje AKP-a da razmotre uporabu tvari za koje je, iako su zakonite, dokazano da imaju štetne učinke na okoliš, biološku raznolikost i zdravlje ljudi;

5. ističe potrebu za učvršćivanjem javnog znanstvenog i tehnološkog stručnog znanja koje je neovisno o poduzećima kako bi se pomoglo u utvrđivanju sudionika te skupina i mreža organiziranog kriminala koji sudjeluju u nezakonitoj trgovini proizvodima PPPSI te poduzimanjem konkretnih mjera za sprečavanje i suzbijanje uvoza, prodaje i uporabe nezakonitih pesticida;

6. ističe potrebu za time da se na razini vlade provodi kontrola nad vanjskim učincima neodgovarajuće uporabe PPPSI-ja;

7. poziva na zabranu svih proizvoda PPPSI koji su štetni za pčele i oprašivače;

8. ističe potrebu za temeljitim preispitivanjem kriterija za izdavanje odobrenja za stavljanje PPPSI-ja u promet jamčenjem da se postupak temelji na podatcima i znanstvenim dokazima koji su neovisni o industriji i da u svim okolnostima prevladava načelo opreznosti;

9. naglašava potrebu za uspostavljanjem mjera za kažnjavanje onih koji su u poduzećima i upravnim tijelima odgovorni za svako prikrivanje manipulacije podatcima u svrhu dobivanja odobrenja za stavljanje u promet;

10. poziva na smislene mjere za rješavanje pitanja nezakonite trgovine i nesigurnosti u pogledu hrane s pomoću tehničke i financijske potpore te s pomoću snažnih mjera država članica EU-a za suzbijanje izvoza ili provoza krivotvorenih proizvoda PPPSI na svojem državnom području;

11. ponovno ističe hitnu potrebu za podizanjem razine osviještenosti i osposobljavanjem poljoprivrednika, malih proizvođača i trgovaca kako bi razumjeli problem u pogledu nezakonitih proizvoda PPPSI, njihove neučinkovitosti i opasnosti koju predstavljaju;

12. primjećuje važnost širenja informacija o PPPSI-ju kako bi se omogućilo da proizvođači, korisnici i potrošači usvoje oprezne sigurnosne prakse; u tu svrhu zauzima stajalište da bi podizanje razine osviještenosti trebalo biti usmjereno na cijeli kolektiv, a ne ograničeno na dotične stručnjake;

13. ističe da vlade zemalja AKP-a trebaju poduzeti mjere za promicanje i jačanje zakonodavstva, osobito uvođenjem posebnog kaznenog djela radi uspostavljanja kaznenih sankcija za prijestupnike, kontrole nad tokom nezakonitih proizvoda PPPSI unutar i izvan svojih granica i uspostavljanja laboratorija i skladišta na nacionalnoj razini prikladnih za očuvanje lokalnih usjeva koji su otporniji na lokalnu klimu;

14. potiče poduzeća koja proizvode i prodaju dotične proizvode da ih osiguraju u oblicima prikladnima za poljoprivrednike iz zemalja AKP-a, i to u pogledu količine, koncentracije i pakiranja, kako bi se olakšala uporaba, smanjili troškovi i potpuno smanjio rizik od izloženosti, udisanja i gutanja; preporučuje se da se za postizanje tih ciljeva organiziraju postupci za učinkovito odlaganje otpada;

15. ističe potrebu za uvođenjem istinski odvraćajućih kaznenih sankcija za distribuciju i prodaju krivotvorenih ili lažnih proizvoda ili proizvoda koji nisu u skladu sa zakonodavstvom na snazi;

16. poziva na snažniju međunarodnu suradnju s ciljem utvrđivanja mjera za nametanje strožih sankcija za proizvodnju, izvoz ili uvoz krivotvorenih ili nezakonitih proizvoda i za nepoštovanje pravila o intelektualnom vlasništvu;

17. poziva zemlje AKP-a i države članice EU-a da pojačaju svoju uzajamnu administrativnu potporu za carinska pitanja radi što jasnijeg utvrđivanja prijevoznih ruta i lokacija za čuvanje koje se upotrebljavaju za krivotvorene ili patvorene proizvode te da poduzmu zajedničke mjere za njihovo zatvaranje, osobito praćenjem isporuka i uspostavom zajedničkih istražnih timova;

18. podupire osnaživanje regionalnog pristupa radi učinkovitijeg suzbijanja krivotvorenja jer je to ključno za uspostavljanje regionalnih laboratorija u zemljama AKP-a i poboljšanje regionalne carinske suradnje i mreža za razmjenu informacija u pogledu PPPSI-ja među zemljama AKP-a iz iste regije;

19. naglašava da se regionalnom suradnjom, osobito ako podrazumijeva uzajamno priznavanje homologacije tipa, omogućuje jamčenje sigurnog i pouzdanog slobodnog kretanja, koje je ključno za regionalno i kontinentalno tržište;

20. zalaže se za to da se u okviru suradnje AKP-a i EU-a uspostavi zajednički fond za javna istraživanja kojim bi se jamčili neovisnost od industrije i razvoj u raznim sektorima koji čine područje agronomije, uključujući srednje i više obrazovanje u području poljoprivrede, i koji bi se upotrebljavao za jačanje kapaciteta zemalja AKP-a za uspostavu nacionalnih postupaka za izdavanje odobrenja i potvrda za PPPSI te informativnih planova i planova osposobljavanja za poljoprivrednike u pogledu organskih usjeva;

21. poziva na uvođenje obveznog, djelotvornog i strogog javnog sustava za kontrolu kvalitete i uništavanje loših zaliha u skladu sa specifikacijama WHO-a i FAO-a te na uspostavu mehanizma za sljedivost proizvoda PPPSI radi utvrđivanja njihova sastava i podrijetla i kako bi ih se identificiralo;

22. nalaže svojim supredsjednicima da ovu Rezoluciju proslijede Vijeću ministara AKP-a i EU-a, Europskom parlamentu, Europskoj komisiji, Europskom vijeću, Afričkoj uniji, Panafričkom parlamentu, regionalnim i nacionalnim parlamentima, regionalnim organizacijama povezanima s državama AKP-a, Europskoj investicijskoj banci i Svjetskoj banci.